

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора

Ярої Олени Сергіївни – на дисертацію

Геллера Євгенія Борисовича на тему: «Адміністративно-правове забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості», поданої на здобуття наукового ступеня кандидати юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність дослідження адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості зумовлена необхідністю створення ефективної правової основи для розвитку спорту в Україні. Спорт є важливим інструментом формування фізично здорової, морально стійкої та соціально активної особистості. Однак для досягнення цього необхідно вдосконалювати адміністративно-правові механізми, що регулюють спортивну діяльність на всіх рівнях.

Зміни в соціально-економічному та культурному контекстах вимагають оперативної адаптації законодавства та підвищення ефективності управління спортивними процесами. Правове забезпечення сприяє розвитку інфраструктури, доступу до спортивних ресурсів і підтримки різних категорій громадян. Вивчення цього аспекту дозволяє підвищити якість спортивної політики та забезпечити інтеграцію спорту у загальний розвиток суспільства, що має велике значення для здоров'я нації та формування позитивних соціальних цінностей.

Сучасні виклики, пов'язані з глобалізацією, розвитком технологій та інформатизацією, вимагають від держави оперативного реагування на зміни в спортивній сфері, адаптації існуючих адміністративно-правових норм до нових реалій. Зокрема, це стосується інклюзивності спорту, доступу до

спортивних заходів для різних соціальних груп, розвитку спорту серед молоді та підтримки професійних спортсменів.

Адміністративно-правове забезпечення реалізації спортивної політики дозволяє ефективно використовувати бюджетні та інші ресурси для підтримки спортивної діяльності на різних рівнях, від аматорського спорту до професійного.

Таким чином, дослідження адміністративно-правового забезпечення спортивної політики є надзвичайно актуальним, оскільки сприяє формуванню та реалізації ефективної політики в сфері спорту, що має безпосередній вплив на розвиток особистості та суспільства в цілому.

Аналіз останніх досліджень доводить, що на сьогодні в юридичній літературі бракує комплексних наукових праць, безпосередньо присвячених особливостям адміністративно-правового механізму забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

Зазначені завдання не можуть бути реалізовані поза межами адміністративно-правового регулювання, ґрунтовного осмислення його призначення у зазначеній сфері. Отже, робота Є.Б. Геллера, присвячена дослідженню адміністративно-правового механізму забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, є актуальною і своєчасною.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Додатковим підтвердженням актуальності обраної Є.Б. Геллера теми є той факт, що дисертація виконана відповідно до Закону України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» від 11 липня 2001 р. № 2623-III; Переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 2023 р., затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 7 вересня 2011 р. № 942; Концепції розвитку електронної демократії в Україні, схваленої Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 797-р; Плану законодавчого забезпечення реформ в Україні, схваленого Постановою Верховної Ради

України від 4 червня 2015 р. № 509-VII; Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», затвердженої Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015; Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, схваленої Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р; та згідно з іншими нормативними актами. Робота виконана відповідно до Стратегії реформування державного управління України на період до 2021 р., схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р, Стратегії розвитку фізичної культури та спорту в Україні, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 4 листопада 2020 р. № 1089, а також планів науково-дослідної роботи Приватної установи «Науково-дослідний інститут публічного права». Таким чином, підкреслюємо, що визначення особливостей адміністративно-правового механізму забезпечення права на свободу думки є актуальним предметом теоретико-прикладного дослідження.

Дисертаційне дослідження Є.Б. Геллера є затребуваним як з позицій правової науки, так і з точки зору практичної діяльності, спрямованої на удосконалення нормативно-правової бази.

Розглянувши дисертацію, можна зробити висновок, що автор дійсно провів ґрунтовне комплексне наукове дослідження, що відповідає поставленим меті та завданням.

Методологічною основою дисертаційного дослідження є сукупність методів і прийомів наукового пізнання. Їх застосування характеризується системним підходом, що дає можливість досліджувати проблеми в єдності їхнього соціального змісту і юридичної форми, здійснити системний аналіз питання визначення сутності адміністративно-правового механізму забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. У роботі автор використав систему загальнофілософських, загальнонаукових та спеціально-наукових методів пізнання.

Нормативну основу роботи становлять Конституція України, міжнародно-правові акти, закони України, акти Президента України та Кабінету Міністрів України, інші підзаконні нормативно-правові акти у сфері забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. Для розробки пропозицій з оптимізації адміністративно-правового механізму забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості використано законодавство зарубіжних держав: Сполучених Штатів Америки, Федеративної Республіки Німеччина, Французької Республіки та інших країн Європейського Союзу.

Емпіричну базу дослідження сформовано завдяки використанню офіційної статистичної інформації, оприлюдненої Державною службою статистики України та іншими адміністративними органами, за період 2020–2024 рр., відомостей Єдиного державного реєстру судових рішень України, а також даних низки центральних органів виконавчої влади, зокрема, Міністерства молоді та спорту України, а також інших органів державної влади й місцевого самоврядування.

Фундаментальність та комплексність роботи проявляється у всебічному та поступовому вивченні дисертантом об'єкту та предмету дослідження. Починаючи роботу з теоретико-правових засад забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості та її нормативно-правового регулювання в Україні, автор переходить до визначення суб'єктного складу адміністративно-правового механізму забезпечення спортивного розвитку особистості, встановлення кола інструментів із здійснення адміністративно-правового механізму забезпечення спортивного розвитку особистості, відповідних світових та зарубіжних стандартів, що дозволяє автору напрями підвищення ефективності його функціонування, що є логічним завершенням дисертаційної роботи.

Достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації підтверджується їх апробацією у відкритому друку, обговоренням на

наукових конференціях, інших наукових заходах. Достовірність одержаних результатів підтверджується не тільки їх суто науковою значимістю, як певною системою здобутих дисертантом нових знань, що заповнюють деякі прогалини в адміністративному праві та процесу, але й їх практичним значенням на сучасному етапі, зокрема для вдосконалення чинного національного законодавства в тій його частині, що стосується адміністративно-правового механізму забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

Проведена автором науково-дослідна робота є результатом власних напрацювань здобувача, який здійснив вдалу спробу визначити зміст адміністративно-правового механізму забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

Погоджуючись у цілому з усіма визначеними автором складовими наукової новизни дослідження, вважаємо за необхідне акцентувати особливу увагу на деяких з них.

Новизна дослідження полягає насамперед в постановці та актуалізації автором питання про необхідність теоретичного узагальнення та нового вирішення наукового завдання, що полягає у визначенні сутності адміністративно-правового механізму забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, окресленні проблеми його нормативного визначення та практичної реалізації, формулюванні пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства в цій сфері.

Висновки та пропозиції щодо визначення адміністративно-правових засад адміністративно-правового механізму забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості можуть бути основою для подальших наукових досліджень із відповідної проблематики. Результати дисертаційного дослідження можуть стати основою для вдосконалення нормотворчої та правозастосовної діяльності. Є обґрунтованим та доцільним використання основних результатів дисертаційного дослідження в процесі викладання студентам вищих навчальних закладів дисципліни

«Адміністративне право», «Адміністративний процес», «Права людини», підготовки підрозділів підручників і навчальних посібників із відповідного навчального курсу, а також статей і наукових повідомлень.

Переходячи до оцінки основних положень і висновків дисертації, варто зазначити, що в роботі порушені нерозроблені раніше наукові та практичні задачі, розв'язання яких дозволило одержати цікаві результати і виробити ряд пропозицій. З урахуванням цього можна стверджувати, що новизна дисертації виявляється як у підході до досліджуваних проблем, так і в запропонованому способі розв'язання конкретних теоретико-правових питань.

Заслуговує на увагу висновок про те, що сферою спортивного розвитку особистості є сфера, завдяки якій зберігається баланс між інтересами особи та інтересами як окремих інституцій суспільства, так і суспільства в цілому, де взаємини, що складаються в процесі економічного, соціального, політичного, духовного життя і діяльності особи взаємовідносяться зі спортом та полягають в мобілізації якісних показників розвитку індивідуально-психологічних властивостей (характерних рис спортивної життєдіяльності) та пошуку шляхів їх передачі у публічну владу (підрозділ 1.1).

Привертає увагу висновок автора про обґрунтування системи спеціальних принципів адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, де виділено, зокрема:

1. Принципи, пов'язані з державним устроєм: а) принцип децентралізації збалансованого розподілу владних повноважень з управління у сфері спортивного розвитку особистості між центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та іншими суб'єктами реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, з передаванням відповідних ресурсів; б) принцип партнерства узгодження цілей, дій та пріоритетів між всіма суб'єктами реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, в процесі забезпечення тісного

співробітництва, кооперації та солідарності між ними у процесі формування та реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості; в) принцип використання державної влади та контроль ресурсів держави у процесі адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості; г) принцип деконцентрації перерозподілу владних повноважень, у межах системи публічного адміністрування у процесі формування та реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

2. Принципи, пов'язані з державною службою: а) принцип професійності, який базуватиметься на професійній та високому рівні державної служби, оскільки державних службовців набирають і просувають по службі відповідно до заслуг, і навчають відповідно до духу суспільних інтересів, їх робота добре оплачується і мотивуються різноманітними заохоченнями; б) принцип кооперації – це принцип, на підставі якого відбувається розширення можливостей громадянського суспільства та неурядових організацій, в процесі реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, зокрема шляхом мобілізації громади, використання навичок та можливостей для надання послуг, просування інтересів бідних верств населення та притягнення державних службовців до відповідальності; в) принцип ефективності або зниження собівартості публічних послуг у процесі адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

3. Принципи, пов'язані з практикою управління: а) принцип автономності у прийнятті рішень; б) принцип управління за контрактними результатами; в) принцип підвищення підзвітності завдяки впровадженню політики повної прозорості, яка передбачає широке використання новітніх технологій; г) принцип ефективності у процесі широкого впровадження інформаційних технологій в процесі адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості за рахунок (підрозділ 1.2).

Автором в межах підрозділу 2.4 обґрунтовано необхідність запровадження таких організаційно-правових напрямів, як: перегляд нормативних стандартів до здійснення інформаційної політики із висвітлення подій із фізичної культури та спорту, що вимагає доповнення частини другої ст. 46 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» таким положенням: «Медіа, зокрема державні, здійснюють популяризацію оздоровчого значення фізичної культури, напрямів спорту, досягнень спортсменів України на міжнародних спортивних змаганнях тощо. Зміст інформаційного наповнення діяльності державних та приватних медіа, що сприяє спортивному розвитку особи має складати не менше, ніж 15%, від загального обсягу інформаційних матеріалів».

Задля подолання проявів корупції та мінімізації корупційних ризиків автором визначено необхідність забезпечення підвищення ефективності із реалізації принципу публічності та прозорості громадських та національних громадських організацій, в тому числі із висвітлення їх фінансової звітності та доступу до їх документації щодо наявних надходжень, обсягу їх ресурсів, джерел акумуляції коштів, структури матеріально-технічного оснащення спортивних клубів та інших публічних та приватних установ.

До напрямів удосконалення адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку автором віднесено доцільність визначення особливостей статусу національних спортивних федерацій, спортивних шкіл та спортивних клубів, що в цілому діють відповідно до вимог Закону України «Про громадські об'єднання», де має бути закріплено їх комерційну спрямованість у діяльності, що має бути відображено в їх організаційно-правовій формі, обсягу дієздатності та правоздатності як учасників водночас і управлінських, і господарських правовідносин.

У роботі містяться й інші слушні положення, висновки та пропозиції.

Основні положення роботи знайшли відображення у 4 наукових статтях, опублікованих у виданнях, що визнані як фахові з юридичних дисциплін, в одному зарубіжному науковому виданні, а також у

трьох тезах доповідей на науково-практичних конференціях. Оформлення дисертаційної роботи зауважень не викликає.

Усе вищезазначене дозволяє зробити висновок, що дисертаційна робота Є.Б. Геллер написана на високому теоретичному рівні, має значну наукову та практичну цінність.

Оцінюючи в цілому позитивно дисертацію Є.Б. Геллера, водночас вважаю за необхідне звернути увагу на питання, які могли б слугувати предметом дискусії та обговорення при захисті дисертаційної роботи:

1. Автором використовується категорія «форми та методи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості». При цьому у тексті є вживаною автором і категорія «інструмент публічного адміністрування». Автору необхідно було б зробити дослідження відповідного категоріального ряду, навести підходи, що ним взяти за основу щодо встановлення співвідношення таких категорій, як «форми та методи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості» та «інструмент публічного адміністрування із реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості».

2. Поза дослідженням залишено така важлива проблематика, адміністративно-правове забезпечення захисту права особи на спортивний розвиток. Автору необхідно було б звернути окрему дослідницьку увагу вивченню особливостей забезпечення відповідальності держави за неналежний рівень впровадження політики у сфері спортивного розвитку особистості, досягнення взаємних зв'язків її реалізації із політикою у сфері охорони здоров'я населення тощо.

3. Продовжуючи хотілось б зробити акцент на необхідності висвітлення дослідником питань нормативного регулювання об'єкту адміністративного правопорушення у сфері забезпечення прав особи на спортивний розвиток, чого не було зроблено.

4. Серед форм та засобів адміністративно-правового забезпечення

реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості автором фрагментарно розкрито такі, що виконують функції стимулювання та заохочення. В цьому сенсі важливим є дослідження ролі та значення такого засобу реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, як соціальна реклама, використання якої в Інтернет може позитивно відобразитися на становленні молодого покоління українців.

5. В якості недоліку структури здійсненого дослідження хотілось б підкреслити, що авторці необхідно було звернути додаткову увагу визначенню суб'єктного складу відносин у сфері реалізації права особи на спортивний розвиток, зокрема, необхідним є приділення окремої уваги питанню встановлення особливостей статусу такого учасника суспільних відносин, як «зацікавлена громадськість», адже застосування такої категорії не є характерним для чинного законодавства України, але запроваджуються у зв'язку із положеннями міжнародних стандартів.

Наведені спірні положення і висловлені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації, яка має самостійний і творчий характер, наукову і практичну цінність. Наявність дискусійних питань насамперед характеризує актуальність і складність теми дослідження та власний підхід дисертанта до їх розгляду. В дослідженні авторові вдалося досягти поставленої мети.

Висловлені зауваження характеризують складність досліджених проблем, багато в чому мають дискусійний характер і не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи Є.Б. Геллера, а здійснений автором творчий пошук заслуговує на підтримку.

Розглядувана дисертація містить раніше не досліджувані наукові положення та отримані особисто автором нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності має важливе науково-прикладне значення.

Дисертація Є.Б. Геллера логічно побудована, оформлена відповідно до вимог Міністерства освіти та науки України, а її положення викладено чіткою і зрозумілою мовою. Пропозиції та рекомендації, викладені у дисертації,

можуть бути використані для удосконалення чинного законодавства та практики його застосування.

Викладене дозволяє зробити висновок, що дисертація «Адміністративно-правове забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості» є за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, достовірністю, науковою та практичною значущістю здобутих результатів, а також за кількістю і якістю опублікованих праць та за оформленням відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (зі змінами), а її автор – Геллер Євгеній Борисович – заслуговує на присудження йому за результатами публічного захисту ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

доктор юридичних наук, професор,
декан юридичного факультету
Національного університету біоресурсів
і природокористування України

О.С. Яра

